

Nr 342.

Av herr **Linderot**, i anledning av dels *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till beräkning av vissa inkomster å riksstaten för budgetåret 1939/40 m. m. och dels Kungl. Maj:ts proposition med ändrat förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker.*

De väldiga extra och ordinarie anslagen till försvarsberedskapen har, trots en betydande icke påräknad inkomststegring på flera punkter av budgeten, skapat ett vid statsverkspropositionens framläggande icke förutsett underskott. På grund av redan fattat beslut skall 3 miljoner kronor av detta underskott täckas genom en förhöjning av den redan förut höga tobaksskatten. Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 305 skall återstående belopp, sammanlagt 98 miljoner kronor, bland annat tagas in genom en höjning av 10 procent å inkomst- och förmögenhetsskatten av grundbeloppet för skattskyldiga och 20 procent för aktiebolag medan 10 miljoner kronor skall uttagas genom en ytterligare höjning av spritskatterna med 40 öre per liter. 29 miljoner kronor skall alltså tagas in genom höjning av de direkta skatterna medan resten — 72 miljoner kronor — skall tillföras statskassan genom höjning av *indirekta* skatter, genom att en del oförändrade sådana ger mer än beräknat samt genom ökad beräknad vinst på affärsdrivande företag, och företag vari staten har intresse. Som regel innebär även de nämnda inkomstkällorna indirekta former för allmänhetens beskattning.

En jämförelse mellan vissa i statsverkspropositionen beräknade inkomster och de *förändringar* som föreslås i proposition nr 305 är mycket upplysande.

Beräknat:	1 januari:	Nu:	Ökning:
Stämpelmedel	60 milj. kr.	65 milj. kr.	5 milj. kr.
Fordonskatt	36 » »	37 » »	1 » »
Bensinskatt	96 » »	99 » »	3 » »
Tullmedel	182 » »	190 » »	8 » »
Margarinaccis	27 » »	35 » »	8 » »
Tobaksskatt	108 » »	112 » »	4 » »
Rusdrycksskatt	23 » »	25 » »	2 » »
Omsättningsskatt	100 » »	115 » »	15 » »
Folkpensionsavgifter	54 » »	56 » »	2 » »
Summa	686 milj. kr.	734 milj. kr.	48 milj. kr.

På nämnda punkter räknades i fjolårets statsverksproposition med endast 625 miljoner kronor, varför ökningen i jämförelse därmed är inte mindre än 109 miljoner kronor.

Om man undantar 10 miljoner kronor på spritskatter, 3 miljoner kronor på tobaksskatten och 8 miljoner kronor på margarinskatten är de angivna ökningarna närmast föranledda av ökad konsumtion. Den väsentliga delen av de beräknade ökade inkomsterna för statsverket skall tillföras genom direkt och indirekt fattigfolksbeskattning. Att ingen ökning genomförts på posten »särskild skatt å förmögenhet», vilken beräknas tillföra statsverket endast 29 miljoner kronor, är anmärkningsvärt. En särskild värnskatt på stora inkomster och förmögenheter hade varit väl motiverad både med hänsyn därtill att förmögenheterna ökat med 9,3 procent under fjolåret och att två tredjedelar av samtliga skatteinkomster (alldeles oberäknat de faktiska indirekta skatteinkomster som kommer via statens affärsdrivande verk) tillföres budgeten på indirekt väg.

Man kanske invänder att 8 miljoner kronor skall tillföras budgeten genom en ökad beskattning av aktiebolagen. Här bör erinras, att bolagen genom omläggningen av skattesystemet fått en alldeles opåräknad och omotiverad skattesänkning. Enligt statsverkspropositionen skulle aktiebolagen i händelse att förutvarande skattesystem även i år varit gällande fått betala 100,7 miljoner kronor i skatt. Tack vare omläggningen av skattesystemet blir aktiebolagens andel endast 83,6 miljoner kronor. Läger man till detta belopp de 8 miljoner kronor som regeringen ytterligare påyrkar som beskattning av aktiebolagen får dessa, trots en stegring av direkta och indirekta skatter för samtliga medborgare, fortfarande 9 miljoner kronor lägre skatt än vad som varit fallet vid oförändrat skattesystem. Detta är med hänsyn till de i allmänhet gynnsamma ekonomiska betingelserna för aktiebolagen för närvarande fullständigt omotiverat.

Jag skall för dagen inskränka mig till att yrka avslag på regeringens förslag om ytterligare höjning av spritskatten och föreslå, att de 10 miljoner kronor som därmed fattas för budgetens »balansering» uttages genom en höjning av aktiebolagens beskattning till 155 procent av grundbeloppet. Detta skulle innebära, att aktiebolagen finge i det närmaste oförändrad skatt jämfört med föregående år.

De nuvarande spritskatterna fyller ingen nykterhetsfrämjande uppgift, och skulle en föreslagen ytterligare höjning resultera i en sådan minskning av spritkonsumtionen att statens inkomster sjönk skulle statsmakterna icke känna sig tillfredsställda med ett dylikt icke förutsett resultat. Spriten har blivit statens bästa indirekta inkomstkälla och man kan inte undgå misstanken, att de regerande partierna använder spritskatten som ett skydd att rädda sig från en verkligt genomgripande beskattning av

stora inkomster och förmögenheter. Från början verkade spritskatten mera relativt. Numera, och detta markeras ytterligare genom regeringsförslaget, fördyrar den i absolut samma grad den fattiges som den rikes sprit. Fyrtio öre per liter för den som köper billigaste brännvin är nära 10 procents höjning. Fyrtio öre per liter för den som köper 40-kronors-sprit blir bara en procents förhöjning.

År 1936 hade staten på en försäljning av 31,6 miljoner liter sprit-drycker och 5,3 miljoner liter vin en skatteinkomst av 149,3 miljoner kronor plus 20,9 miljoner kronor i vinst från systembolagen. Det gör en profit av mera än 4 kronor per liter för staten. Vid en konsumtion av 2 liter sprit och 1 liter vin per månad, skulle alltså den faktiska årsbeskattningen för detta utgöra 162 kronor. Bara spritskatten för en, enligt motbokssystemet genomsnittsförbrukare, skulle alltså uppgå till mera än hälften av vad staten ger gamlingarna å lägsta dyrort i folkpension!

Det har hittills visat sig att statens olika s. k. nykterhetsfrämjande åtgärder lett till en ökning av spritbruket.

I verkligheten har man nått ett sådant tillstånd, att staten blivit ekonomiskt intresserad av en hög alkoholkonsumtion. Staten har inte längre intresse av att främja en verklig folknykterhet, ty en sådan skulle aktualisera en *ny* skattepolitik, som inte de borgerliga partierna eller socialdemokratin nu vågar antyda. Med vart steg man tar på alkoholbeskattningens väg blir en omvändelse till en sund, nykterhetsfrämjande statlig politik allt svårare. Spritskatterna skapar alltså ett korrupperande statsintresse och främjar en folkfördärvande dryckessed. Det är på tiden att en förändring till det bättre äger rum.

Då jag följaktligen anser,

att bolagen kommande budgetår, när alla andra får sina skatter höjda, åtminstone bör betala samma skatt som 1938,

att småfolket drabbas oskäligt av direkta och indirekta skatter,

att spritskatterna plundrar småfolket, samt

att dessa spritskatter motverkar en statlig nykterhetsvårdande politik och vidgar statens intresse av ökad alkoholkonsumtion, föreslår jag,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 309 samt med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 305 besluta, att botten-skatt enligt § 18 förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skall för 1939 utgå med 120 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i 18 § 2 mom. a) och c) nämnda förordning, samt med 155 procent av grundbeloppet för skattskyldiga, som avses i samma moment b).

Stockholm i maj 1939.

Sven Linderot.